

SKUP 2001 – 11

Prosjekt: Finansmenn med englevakt
Medarbeider: Sveinung W. Jensen m.fl.
Publikasjon: Aftenposten
Publisert: Februar 2001
Medium: Avis
Tema: Næringsliv

Finansmenn med englevakt

Finansfolk med tilknytning til Aker Brygge og Aker Brygge Invest bruker vennskapet til folk i motorsykelklubben Hells Angels som pressmiddel for egen vinning. Kjennskapet avsløres da de i fellesskap møtes i en minnestund for en avdød felles venn – pengeinnkreveren Eivind Johansen.

Publisert i Aftenposten i perioden 10.-12. februar 2001.

Metoderapport til SKUP

Aftenposten, Boks 1178 Sentrum, 0107 Oslo. Sentralbord: 22 86 30 00, faks: 22 20 30 08.

Av journalistene:

Sveinung W. Jensen: Seilduksgata 3B, 0553 Oslo. Tlf. arbeid: 22 86 39 75

Arild M. Jonassen: Olaf Mørchs vei 53, 3038 Drammen. Tlf. arbeid: 22 86 38 93

Sverre Stenseng: Luftfartsveien 6, 0770 Oslo. Tlf. arbeid: 22 86 32 69

Og fotograf:

Finn E. Strømberg: Gamle Bomansvikveien 46, 1450 Nesoddtangen. Tlf. arbeid: 22 86 33 33

Tittel på prosjektet: Finansmenn med englevakt.

1. Innledning

Aftenposten ble tipset om at sentrale deler av det norske Hells Angels-miljøet var til stede i begravelsen til pengeinnkrever Eivind Johansen fredag 22. desember 2000 i Oslo. Det ble også tipset om en minnestund med Hells Angels, samt forretningspartnere og venner av Johansen på Aker Brygge etter begravelsen. Til Aftenpostens store overraskelse dukket også et par kjente finansmenn opp på denne minnestunden. Aftenposten fikk bilder av møtet, møtestedet, deltakende ledere i Hells Angels og av finansfolkene Ole Petter Lindegaard og Christer Tromsdal. Riktignok ikke samlet på ett bilde. Et annet og velkjent medlem i Hells Angels var også til stede, det samme var et beryktet medlem fra Tveita-gjengen i lokalet.

2. Problemstilling

Det var åpenbart interessant for oss at finansfolk møtte folk fra Hells Angels-miljøet. Men det ble fort klart at det ikke nyttet å trykke bildene før vi visste mer enn at det kun var en minnestund, for det kunne det jo være. Særlig var Christer Tromsdal interessant fordi han på det tidspunktet, og for øvrig også i skrivende stund, var under etterforskning av Økokrim på grunn av mistanke om ulovligheter knyttet til verdifastsettelse, kjøp og salg av aksjer i selskapet Ruud & Rye som ble avslørt av Dagens Næringsliv høsten 2000.

Samtidig var Ole Petter Lindegaard et forholdsvis nytt navn for oss, med utspring fra det børsnoterte familieselskapet Lindegaard ASA. Både Tromsdal og Lindegaard har stor kontaktflate og mange forretningsforbindelser. Særlig har Tromsdal et helt enormt kontaktnett i alle typer bransjer.

Gjennom utbredt forretningsvirksomhet, som allerede var avslørt som noe lyssky, ble den store entusiasmen tent av at også Hells Angels var innblandet i miljøet.

Og spørsmålene var:

- Hva betyr dette: Hvorfor møttes de der? Var det for å snakke forretninger, eller var det en helt tilfeldig samling av venner til en helt normal minnestund?
- Hvorfor var Christer Tromsdal fra Aker Brygge Invest (ABI) til stede?
- Hvorfor var Ole Petter Lindegaard fra Lindegaard Invest (LI) til stede?
- Hvorfor gikk Lindegaard og Tromsdal fra stedet sammen?
- Hvilken betydning har dette for norsk finansmiljø?
- Var vår bilder en først dokumentasjon på et omfattende samarbeid mellom harbarkedede kriminelle og deler av hovedstadens finansmiljø?
- Hvor utbredt var i så fall samarbeidet, og hvordan beriket de i så fall hverandre?

3. Metode

3.1 Forundersøkelser og bakgrunnsstoff

Det var naturlig å få en oversikt over de personene som var involvert, samt hvilke forretninger de drev med. Det ville gi klarhet i om det var noen åpenbare kontaktpunkter i næringslivet. Utgangspunktet var at dette var en svært ømtålig sak, som krevet ekstra konsentrasjon og satte store krav til kildebehandlingen. Vi antok at de involverte ville komme med reaksjoner hvis de merket at vi jobbet med saken, og tok derfor forholdsregler med å gå svært forsiktig frem, ligge lavt i terrenget og så videre. På grunn av personenes historie og våre eventuelle påstander i sakens anledning visste vi dessuten at det hvilte spesielle krav til oss med hensyn til dokumentasjon utover bildene vi allerede hadde.

Generelt liker ikke Hells Angels at det står om dem i avisen i det hele tatt, langt mindre at det er bilder av dem. Når vi da i tillegg hadde bilder av dem med kjærester, visste vi at det kunne bli bråk.

Sjekk av personene – bli mer kjent med dem

Vi gikk derfor etter vår mening grundig til verks i offentlige registre og kilder for å få opplysninger om deres personer og deres næringsvirksomhet. De mest naturlige skriftlige kildene å kontakte var:

Kredittinformasjonsselskapet CreditInform, som viser personinformasjon som inntekt, formue, næringsinteresser som eierskap og roller i selskaper.

Regnskapsregisteret i Brønnøysund, som har lagret regnskapene til selskapene til personene som er involvert i sakskomplekset.

Løsøreregisteret i Brønnøysund, som viser dokumenter på gjeldsforhold.

Eiendomsregisteret til Norsk Eiendomsinformasjon, som viser pant, eierskap og heftelser på adresser tilknyttet personene og selskapene.

Ektepaktregisteret i Brønnøysund, som viser ektepakter.

A-tekst, for å lese tidligere avgitte intervjuer og saker om de involverte.

Rettsarkiver for å få tak i dommer de involverte eventuelt hadde fått.

Aksjonærlistene fra Verdipapirsentralen for selskapene som ABI og LI hadde eierinteresser i (som gikk frem av regnskapene selskapene hadde levert til Brønnøysund).

Vi tok også ut forenklede regnskaper fra CreditInform for de selskapene som ABI og LI hadde eierinteresser i.

Det aller viktigste i våre øyne var å finne ut om det var skriftlig dokumenterbare forretningsforbindelser mellom Hells Angels-topp Leif Ivar Kristiansen, Hells Angels-topp Torkjel Alsaker, finansmann Christer Tromsdal, finansmann Ole Petter Lindegaard og

pengeinnkrever Eivind Johansen. Eller om de hadde en fortid, kriminell eller ikke, evt. sammen. Det ville også være interessant om andre forretningsforbindelser av de involverte var representert i ett eller flere selskaper, adresser, var slektninger eller inngiftet, eller andre forbindelser vi ennå ikke hadde tenkt på.

Muntlig arbeid – kildemøter, oppfølging og konfrontasjon

Gjennom kontakter i norsk politivesen og næringsliv startet vi det muntlige arbeidet med å sjekke informasjonen vi hadde, dessuten å få innspill om aktørene i sakskomplekset. Gjennom møter og telefon vi snakket med en rekke av de personene som var involvert i ABI og selskapene rundt – styrerepresentanter og eiere. Vi tok også kontakt med de involverte og siktede i saken om Nord-Trøndelag Assuransse, som var medsiktede i saken Økokrim etterforsket angående ABI og Ruud & Rye. I tillegg ble kontakter i det kriminelle miljøet i Oslo konfrontert med en del av påstandene.

Det muntlige arbeidet bidro i noen grad også til å gi ideer til nye skriftlige kilder vi kunne gå til, samt ting vi måtte sjekke ekstra nøye.

Vi viste også bildene til utvalgte enkeltpersoner, som vi følte oss sikre på at ikke ville sladre. Vi mente det kunne medføre fare for oss om miljøet visste at vi hadde bilder av de, før saken var trykket. Den trykte saken ville gi oss beskyttelse fordi trusler og angrep i ettertid ville virke avslørende – mente vi.

3.2 Systematisering av informasjon

Innsamlingen av skriftlig og muntlig informasjon ga etter hvert omfattende mengder data. Aftenpostens dokumentasjonssenter hjalp til med å skaffe en del informasjon. De bidro også til at vi fikk et eget område på avisens datasystem, som bare vi som jobbet med dette og Alf Endre Magnussen fra dokumentasjonssenteret hadde tilgang til. Her la vi all informasjon som allerede var datafisert, som kredittrapporter fra CreditInform og enkelte datalister fra eiendomsregisteret og løsreregisteret.

Alle samtaler på telefon og i møter ble skrevet ned og lagt i tilpassede filer på det samme området som det skriftlige materialet. Her ligger det svært sensitivt materiale i form av hvem som har sagt hva til oss. Hvis det viste seg å være nødvendig underveis, har enkelte kilder dukket opp i våre filer med kallenavn, som den enkelte journalist har kjent til riktig identitet på.

For å finne tilbake til alle navn på selskaper, navn på personer, regnskaper og kilder, installerte Magnussen på Dok.senteret en liten søkemotor på hver av våre pc-er. Den fant han på Alta Vistas hjemmeside, og hadde den spesielle evnen at den også kunne lete frem ord i såkalte pdf-filer, som i hovedsak kjøres gjennom programmet Adobe Acrobat. Det er det ikke mange søkemotorer som kan.

Dermed kunne vi skrive flere ord eller navn i søkefeltet, og i realiteten se om det dukket opp koblinger mellom disse i et felles dokument av journalistisk verdi, som kunne brukes til å begrunne påstander i en eventuell sak.

3.3 Resultat av informasjonsjakten

Jakten i skriftlige kilder viste at det ikke fantes noen formelle eller uformelle sammenhenger hvor alle fire parter – Tromsdal, Lindegaard, Johansen og folk fra Hells Angels – dukket opp sammen.

Det var heller ingen lang historie mellom Lindegaard og Tromsdal, men vi fant ut at Lindegaards selskap eide aksjer i selskaper som ABI hadde aksjer i. O. P. Lindegaard var dessuten daglig leder i et selskap ABI eide 40 prosent av på et tidspunkt. Det viste seg også etterhvert at de to samarbeidet tett, Tromsdal leide kontor hos Lindegaard Invest etter at ABI-kontorene ble solgt, og at de stadig var å se sammen ute.

Det viste at Eivind Johansen bodde på en adresse hvor eiendommen var eid av Ole Petter Lindegaards selskap Lindegaard Invest. Gjennom avisartikler gikk det frem at Lindegaard kjente Johansen fra gammelt av. Tromsdal innrømmet å kjenne Johansen han også. Johansen hadde selv gått på visning og stått for kjøpet av eiendommen han flyttet inn på bare et par uker før han ble drept – men det var Lindegaard Invest som betalte. Det gikk frem av muntlige kilder. Et brev vi fikk tilgang til viste at Lindegaard hadde vært sammen med avdøde Johansens samboer for å kreve inn penger, noe som tydet på at Johansen skyldte penger til Lindegaard. Dette ble bekreftet av kilder som sto nær denne prosessen.

En dom viste at Johansen var dømt for pengeutpressing med vold. En annen dom viste at Kristiansen var narkodømt, og at Torkjell Alsaker var dømt til tre års fengsel for drapsforsøk. Gjennom samtaler med både næringslivsfolk og kriminelle kontakter kjente vi til at Johansen jobbet som pengeinnkrever for Hells Angels, og at han tok oppdrag de ikke lenger ville ta seg av.

Det var ingen spor etter koblinger mellom Hells Angels-folk og de andre involverte i form av skriftlig materiale. Men gjennom samtaler merket vi at noen avslø forholdet helt, mens andre ble tause og redde når vi kom inn på temaet. Andre snakket om det, med lovnad om total anonymitet.

3.4 Endrede problemstillinger

Så langt i prosessen hadde vi stablet på bena en del dokumenterbare sammenhenger. Det vi imidlertid ikke kunne dokumenter ennå, var hva partene gjorde for hverandre. De påstandene vi kom over, som vi tror det er hold i, var for dramatiske til at de kunne trykkes uten mye mer dokumentasjon enn det vi hadde fått fatt i.

Det kan ikke utelukkes at det dreier seg om organisert kriminalitet av forskjellig slag.

Vi bestemte oss derfor for å bare skrape i overflaten, og ta tak i det vi hadde om trusler, i stedet for å avsløre hele sammenhengen. Trolig ville vi ennå ikke vært ferdig med et slikt arbeid, på grunn av det krevende kildearbeidet, de raske endringene i kriminelle organisasjonsstrukturer (noe de gjør nettopp for at det skal være vanskelig å ta), og det fatum at det bare er 24 timer i døgnet...

3.5 Avgjørende element for å få saken på trykk

På dette tidspunktet hadde vi dokumenterbare sammenhenger mellom:

* Lindegaard og Tromsdal	* Tromsdal og Johansen
* Lindegaard og Johansen	* Johansen og Hells Angels

Vi manglet en rettslig dokumenterbar sammenheng mellom Lindegaard/Tromsdal og Hells Angels. Mye tydet også på at det var Tromsdal som hadde nærmest kontakt med Hells Angels. Muntlige kilder fortalte om trusler, Hells Angels og Tromsdal. Lindegaard ble aldri nevnt i sammenheng med Hells Angels.

Men vi hadde særlig en kilde som var veldig tydelig og veldig redd. Kilden var utsatt for det som ble oppfattet som en trussel, og ble redd. Men ville selvsagt ikke stå frem, noe som heller ikke ville være å anbefale. Under en samtale om Tromsdal kom vi inn på Hells Angels. Kilden ble taus, og ville ringe oss opp igjen på mobiltelefon – minske sannsynligheten for avlytting. Men kilden ville ikke stå frem.

Det gikk noen dager, og vi var nær ved å gi opp.

Vi måtte tenke nytt. Troverdigheten lå i bildene, tenkte vi. Det vi da trengte var noe som var gyldig i retten, som et vitne som kunne stille opp i retten dersom det ble anlagt erstatningssøksmål mot oss. Vi hadde kilden, i form av den truede som er nevnt over, men det gjaldt å få personene til å stille opp. Etter en del forhandling, valgte kilden å signere et brev med sine egne påstander i form av sitater, samt å godta å stille i retten dersom vi ønsket/trengte det. Sammen med e-post og brev fra kilden har vi følgende sitat:

”Ved en annen anledning så sier han (Tromsdal – red.anm) at han kjenner sjefen i HA – da dette er en barndomsvenn av ham. Trenger han hjelp så skal han få det”...

Før saken gikk på trykk, leste vår advokat gjennom saken.

Dermed trykket vi den første saken – ”Finansmenn med engelvakt”.

4. Konsekvenser

Etter at saken sto på trykk har det først og fremst bredt seg et enda mer kritisk blikk på enkelte finansmiljøer med tilknytning til Aker Brygge enn det var i månedene før vi skrev saken. Eiendomstransaksjoner, gjelds- og garantihistorier er noe flere aviser og etermedier har tatt tak i miljøet. Uansett viser det at vi i Norge har å gjøre med et miljø som er mektig, det er mye penger, og de tyr til spesielle metoder når situasjonen krever det. Norge har også ord på seg å være et godt sted for denne typen miljøer, fordi de i for stor grad får holde på i fred. Det er umulig å vite hvordan kontakten mellom miljøene hadde utviklet seg dersom de fikk holde på i fred, og det er ikke umulig at vår lille avsløring har bidratt til at Hells Angels og Tromsdal har blitt litt mer forsiktige.

5. Spesielle erfaringer

5.1 Forsøk på å stoppe arbeidet

Advokat Birger Nilsen hos Lyng & Co. hadde allerede Christer Tromsdal som klient da vi startet arbeidet. Vi avtalte et møte med Tromsdal for å få ham til å snakke om bildene. Han takket først ja, men avlyste kort tid før møtet. Etter hvert kontaktet vi også Ole Petter Lindegaard for å få samme kommentar. Lindegaard sa også først ja, før han sa nei, og kastet seg på bølgen og ble klient av Birger Nilsen.

Nilsen forsøkte via faks å stoppe arbeidet med å grave frem saken, og satte inn støtet noen dager før vi gikk på trykk. Det var trussel om rettssak for å få stoppet arbeidet, samt trusler

om søksmål dersom vi skrev noe. Det ble også truet med PFU. Dette brukte vi mye tid på frem mot trykkedato, og til en viss grad forsinket og forstyrret det arbeidet. Vi ble ikke selv truet under arbeidet – trolig fordi det nok ville være noe avslørende. Heller ikke i ettertid har det vært noen trusler mot oss. Men vi var forberedt på trusler, og snakket om hvordan det skulle takles.

5.2 Samarbeid på tvers av avdelingsgrenser

To av journalistene som har vært med på dette er i økonomiredaksjonen, mens en er tilknyttet krimredaksjonen. Fotografen er i fotoavdelingen.

For oss i økonomiredaksjonen har det vært svært lærerikt å jobbe med de på krim, for å se kildearbeid, arbeidsmetoder, samt å lære hvilke ord man kan bruke og ikke bruke når det dreier seg om en svært sensitiv sak.

5.3 Klaget inn for PFU

Advokat Birger Nilsen har ikke, til tross for sterke antydninger, saksøkt Aftenposten etter saken. I stedet ble sakene klaget inn for PFU, som frikjente oss.

5.4 Artikler i Aftenposten

Aftenposten 10.02.2001 - "Finansmenn med engelvakt".

Aftenposten 11.02.2001 - "Sjanseløse mot nye koblinger".

Aftenposten 12.02.2001 - "Millionkrav mot finansmann".

6. Avslutning

6.1 I ettertid

I ettertid har vi snakket mye med både Christer Tromsdal og Ole Petter Lindegaard. Tromsdal har innrømmet at han kjenner og i noe utstrekning bruker tilknytningen til Hells Angels, og Lindegaard synes selv i ettertid at "eiendomstransaksjonen" med Eivind Johansen kanskje ikke var det lureste. De synes kanskje selv også det hadde vært lure å kommentere saken før den stod på trykk.

6.2 Tidsbruk

Minnestunden fant sted 22. desember, og sammenhengen på fotografiene ble oppdaget allerede samme ettermiddag/kveld. På grunn av julen ble det bare jobbet sporadisk med sammenhengen i julen. Den første uken etter jul tok Jensen og Stenseng tak i bildene, fikk med Jonassen, og startet arbeidet med å finne ut av hva dette kunne bety. Så gikk det fire uker hvor to stykker jobbet med stoffet til enhver tid. Tredje personen, som varierte, måtte ta sin del av vakter og så videre. I tillegg ble det brukt mye tid på å diskutere, snakke med folk på kveldstid, samt noe bruk av ferie for å få snakket med de rette personene.

6.3 Sted og signatur

Oslo, torsdag, 10. januar 2002

Arild M. Jonassen

Finn E. Strømberg

Sveinung W. Jensen

Sverre Stenseng

Vedlegg: